

Utrikesdepartementet
Europakorrespondentenheten

Rådet för utrikes frågor den 18 november

Kommenterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. A-punkter
3. Aktuella frågor

Informationspunkt

EU:s höga representant väntas inte ta upp några aktuella frågor på det utrikes- och säkerhetspolitiska området.

4. Rysslands aggression mot Ukraina

Diskussionspunkt

Ansvarigt statsråd: Utrikesminister Maria Malmer Stenergard

Diskussionens innehåll: Rådet förväntas diskutera Rysslands aggression mot Ukraina.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen verkar fortsatt för ett starkt och långsiktigt stöd från EU till Ukraina – politiskt, militärt, ekonomiskt, humanitärt och rättsligt, samt stöd till fortsatta reformer för Ukrainas EU-närmande. Regeringen verkar för att stödet ska utformas efter Ukrainas behov.

Ryssland fortsätter sitt brutala anfallskrig mot Ukraina och har under de senaste månaderna genomfört omfattande luftangrepp mot hela landet, med ett stort antal civila dödsoffer och skadade som följd. Riktade attacker mot Ukrainas energisystem leder till omfattande problem för landets elförsörjning.

Detta understryker behovet av att förse Ukraina med nödvändigt stöd för landets energibehov, inte minst inför vintern, samt för att stärka dess försvarsförmåga. Regeringen verkar för att EU fortsatt ska kunna stödja Ukraina med militärmateriel genom den Europeiska fredsfaciliteten (EPF), och ser därför positivt på förslaget om frivilliga bidrag för att komma runt en del av blockeringarna inom EPF. De frivilliga bidragen ska användas dels till att ersätta medlemsstaterna för redan donerad materiel, och dels för att kunna ge Ukraina ytterligare militärt stöd. Inom ramen för EU-samarbetet verkar regeringen även aktivt för att undersöka möjligheter att stödja ukrainsk försvarsindustri. Ukrainas rätt till självförsvar enligt folkrätten, inklusive FN-stadgan, är inte begränsad till det egna territoriet.

Regeringen välkomnar det beslut som EU fattat för att genomföra G7:s principöverenskommelse om användningen av den extraordinära avkastningen från den ryska centralbankens immobiliserade tillgångar. Målsättningen är att lånet ska kunna ställas ut innan årets slut. EU bör också utforska mer långtgående åtgärder så länge dessa är i enlighet med folkrätten och EU-rätten.

Regeringen arbetar även aktivt för att EU ytterligare ska öka trycket på Ryssland, inklusive genom att begränsa dess inkomster och tillgång till västerländsk teknik. Det är särskilt viktigt att arbetet med nästa sanktionspaket inleds så snart som möjligt. Regeringen vill fortsatt se ytterligare åtgärder mot skuggflottan samt åtgärder för att motverka kringgående av sanktionerna.

Regeringen betonar vikten av att bemöta rysk desinformation om styrkan i rysk ekonomi, och vidta ytterligare åtgärder för att begränsa Rysslands

inkomster och förmåga att bedriva krig. Regeringen har utöver de ekonomiska åtgärder som redan införts, tillsammans med ett antal likasinnade medlemsstater initierat ett förslag om att införa breda importtullar på ryska varor. Förslaget ska inte påverka transiteringen av produkter till utvecklingsländer.

Med anledning av uppgifterna om nordkoreansk trupp på plats i Ryssland har regeringen tillsammans med EU:s medlemsstater fördömt det fördjupade militära samarbetet mellan Ryssland och Nordkorea.

Regeringen verkar fortsatt för att EU ska stödja Ukrainas diplomatiska ansträngningar för fred, den ukrainska fredsformeln, och att EU i dialog med globala partners verkar för att öka stödet för Ukraina. Det förblir centralt att EU står enigt i att fred måste uppnås på Ukrainas villkor och i linje med folkrätten. När, och i så fall hur, eventuella förhandlingar ska inledas är ett beslut som ligger helt hos Ukraina. Regeringen stödjer Ukrainas segerplan och kommer att verka för att bidra till dess genomförande.

Ukraina fortsätter göra imponerande reformframsteg trots Rysslands fullskaliga invasion. Detta bekräftades av kommissionens årliga utvidgningsrapport som presenterades den 30 oktober 2024. Regeringen verkar nu för att konkreta framsteg ska göras i anslutningsförhandlingarna, med öppning av fler kapitel för både Ukraina och Moldavien så tidigt som möjligt under det polska ordförandeskapet.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Rysslands aggression mot Ukraina behandlades senast vid EU-nämndens sammanträde den 15 oktober 2024 inför möte i Europeiska rådet den 17-18 oktober 2024.

5. Georgien

Diskussionspunkt

Ansvarigt statsråd: Utrikesminister Maria Malmer Stenergard

Diskussionens innehåll: Rådet förväntas diskutera situationen i Georgien.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen ser med stor oro på de många oegentligheter som rapporterats i samband med valet i Georgien och som

indikerar att valet bland annat präglades av påtryckningar på väljarna och en ojämn spelplan. De preliminära rapporterna talar för att valet inte varit pålitligt. Lokala valobservatörer och civilsamhällesorganisationer har lämnat in ett stort antal klagomål, och oppositionens har gett besked att den inte godtar valresultatet. EU bör värna det georgiska folkets rätt till fria och rättvisa val och kräva en trovärdig, transparent och oberoende utredning av oegentligheterna.

Rapporterna om valoegentligheter är en del av en mycket oroande utveckling som pågått under en längre tid. Lagar som begränsar civilsamhället och inskränker mänskliga fri- och rättigheter är inte förenliga med EU:s normer och värderingar. Det handlar exempelvis om lagen om transparens för utländsk inflytande som antogs i våras under stora protester och som ställer krav på registrering av civilsamhällesorganisationer. Ett annat exempel är lagpaketet om familjevärderingar som inskränker mänskliga fri och rättigheter för den georgiska befolkningen, inklusive hbtqi-personer. Dessa lagar behöver upphävas. EU behöver tydligt kommunicera att den georgiska regeringens agerande har inneburit att Georgiens EU-anslutningsprocess i praktiken har avstannat.

Det är viktigt att EU fortsätter att stödja de europeiskt sinnade krafterna i Georgien. Efter antagandet av lagen om transparens för utländskt inflytande är stöd till civilsamhällesorganisationer av yttersta vikt för att de ska kunna fortsätta verka i en alltmer utmanande miljö. Regeringen har under 2024 ökat stödet till det georgiska civilsamhället och gett Sida i uppdrag att pausa direkta myndighetssamarbeten med Georgien. EU bör lägga om sitt stöd på motsvarande sätt.

EU bör fortsätta följa utvecklingen i Georgien nära och ha beredskap att vidta ytterligare åtgärder beroende på händelseutvecklingen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Georgien behandlades senast vid EU-nämndens sammanträde den 15 oktober 2024 inför möte i Europeiska rådet den 17-18 oktober 2024.

6. Relationen EU-USA

Diskussionspunkt

Ansvarigt statsråd: Utrikesminister Maria Malmer Stenergard

Diskussionens innehåll: Rådet förväntas diskutera relationen mellan EU och USA.

Förslag till svensk ståndpunkt: Donald Trump har valts till USA:s 47:de president, och regeringen har framfört sina gratulationer till honom. EU:s

relation till USA är av yttersta vikt för Sverige och Europa, och det ligger i Sveriges och EU:s intresse att vi kan samarbeta väl med den inkommande amerikanska administrationen. Regeringen kommer därför fortsätta verka för att utveckla den goda och nära bilaterala relationen, men också den viktiga relationen mellan EU och USA.

Det gäller inte minst det internationella stödet till Ukraina som måste upprätthållas. Fortsatt amerikanskt militärt stöd till Ukraina är i det avseendet avgörande. Det är också av vikt att EU bidrar till att stärka den europeiska försvarsförmågan och bygger upp den europeiska försvarsindustriella basen, vilket är en förutsättning för fortsatt amerikanskt engagemang i Ukraina och Europa. Sverige bidrar till detta genom att verka för stärkt stöd till Ukraina, såväl genom EU som bilateralt, och genom att leva upp till Natos tvåprocentsgolv.

Regeringen verkar även för stärkt relation mellan EU och USA på handelsområdet. Handelsfrågor kommer att bli en betydande del av den transatlantiska agendan framöver. Regeringen vill värna en fri, hållbar och regelbaserad världshandel. Ett gediget förberedelsearbete har genomförts inom EU, vilket skapar goda förutsättningar för den fortsatta dialogen med USA i handelsfrågor.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Relationen mellan EU och USA behandlades senast vid EU-nämndens sammanträde den 10 maj 2021, inför möte i rådet för utrikes frågor den 7 maj 2021.

7. Situationen i Mellanöstern

Diskussionspunkt

Ansvarigt statsråd: Utrikesminister Maria Malmer Stenergard

Diskussionens innehåll: Rådet förväntas diskutera situationen i Mellanöstern.

Förslag till svensk ståndpunkt: Situationen i Mellanöstern är fortsatt djupt oroande. Regeringen följer utvecklingen mycket noga och uppmanar till återhållsamhet för att undvika ytterligare eskalering. Regeringen ger sitt fulla stöd till de ansträngningar som görs för att uppnå en vapenvila, för såväl Libanon som för Gaza. Arbetet tillsammans med regionala partner är i detta avseende centralt.

Iran och grupper som Iran stödjer, bl.a. Hamas och Hizbollah, har ett stort ansvar för den negativa utvecklingen i regionen och därmed också för att förhindra en ytterligare upptrappning. Regeringen verkar fortsatt för att EU agerar för att hålla Iran ansvarigt för sitt destabiliserande agerande, inklusive genom ytterligare restriktiva åtgärder.

Regeringen ser med stor oro på eskaleringen mellan Hizbollah och Israel och på den förvärrade humanitära situationen i Libanon. En vapenvila i Libanon är central. Regeringen stödjer de diplomatiska ansträngningar som görs och framhåller, likt EU, att FN:s säkerhetsrådsresolution 1701 måste genomföras. Mandatet och säkerheten för FN:s fredsbevarande insats (UNIFIL) måste respekteras av parterna, inklusive Israel.

Stridigheterna mellan Israel och Hamas har nu pågått sedan terroristgruppen Hamas attacker den 7 oktober 2023. Det är av största vikt att en omedelbar vapenvila i Gaza accepteras och genomförs av parterna, i linje med FN:s säkerhetsrådsresolution 2735. Regeringen kräver att all kvarvarande gisslan måste släppas omedelbart och ovillkorligt. Krigets ofattbara konsekvenser för civilbefolkningen i Gaza måste få ett slut. Trots att det internationella samfundet slutit upp för att möta de enorma humanitära behoven når hjälpen inte hela vägen fram. Regeringen menar, tillsammans med övriga EU, att Israel måste göra mer för att möjliggöra humanitärt stöd till civilbefolkningen. För att stöd ska nå fram krävs kraftiga förbättringar av det humanitära tillträdet, inte minst fler vägar in i Gaza och förutsättningar för humanitär personal och transporter att kunna röra sig säkert för att nå alla delar av Gaza. Regeringen har aktivt drivit denna fråga sedan oktober förra året.

Regeringen ser med mycket stor oro på de lagförslag om UNRWA som antagits i Knesset. Regeringen förväntar sig att UNRWA, i likhet med andra FN-organisationer, skyddas och respekteras i linje med internationella förpliktelser. Regeringen har, både tillsammans med övriga nordiska länder och med övriga EU-länder, uppmanat Israel att säkerställa fortsatt humanitärt tillträde för UNRWA.

Det extremistiska bosättarvåldet måste få ett stopp. Bosättningarna och bosättningspolitiken strider mot folkrätten, undergräver tvåstatslösningen och bidrar till en förhöjd konfliktnivå. Regeringen välkomnar att EU, likt USA och Storbritannien, har infört sanktioner mot extremistiska bosättare och är en drivande kraft för införandet av ytterligare restriktiva åtgärder.

Regeringen står helt och fullt bakom Internationella domstolens rådgivande yttrande

från den 19 juli och konstaterar att det rådgivande yttrandet i viktiga delar överensstämmer med EU:s politik.

Regeringen är övertygad om att en hållbar fred mellan Israel och Palestina måste byggas på en förhandlad tvåstatslösning. EU bör inskräpa vikten av att Israels agerande inte underminerar Palestinska myndigheten eller möjligheten till en tvåstatslösning. Korrespondentbankstjänsterna mellan israeliska och palestinska banker behöver förlängas och Israels överföringar av palestinska skattemedel till Palestinska myndigheten måste ske tidsenligt och till fullo i enlighet med Israels åtaganden.

Regeringen anser att associeringsrådet inom ramen för EU:s associeringsavtal med Israel bör användas som ett tillfälle för fördjupad dialog, inte minst om kriget i Gaza och arbetet för en långsiktig lösning på Israel-Palestinakonflikten.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Situationen i Mellanöstern behandlades senast vid EU-nämndens sammanträde den 15 oktober 2024 inför möte i Europeiska rådet den 17-18 oktober 2024.

8. Afrikas horn

Diskussionspunkt

Ansvarigt statsråd: Utrikesminister Maria Malmer Stenergard

Diskussionens innehåll: Rådet förväntas diskutera Afrikas horn.

Förslag till svensk ståndpunkt: Regeringen välkomnar ett fortsatt starkt engagemang mellan EU och länderna på Afrikas horn.

Regeringen välkomnar ett gemensamt EU-agerande och stödjer ansträngningarna från EU:s särskilda representant för Afrikas horn att, i nära samverkan med övriga aktörer som FN, Afrikanska unionen och andra regionala organisationer, bidra till de-eskalering och minskade spänningar.

Regeringen verkar för ett fortsatt brett engagemang från EU och det internationella samfundet till stöd för en stabil utveckling i Somalia, ett av världens fattigaste länder och vars befolkning drabbats hårt av väpnade konflikter, politiska och humanitära kriser samt omfattande korruption. Ökad säkerhet är av avgörande betydelse, varför regeringen inom ramen för EU-samarbetet verkar för att en ny AU-mission ska komma på plats vid årsskiftet då

mandatet för den nuvarande insatsen AU Transition Mission in Somalia (ATMIS) löper ut.

Den humanitära situationen i Sudan är katastrofal. EU bör stödja pågående ansträngningar för eldupphör, fullt, säkert och obehindrat humanitärt tillträde samt skydd av civila. Entydiga och starka budskap till de stridande parterna om omedelbart eldupphör och en hållbar vapenvila är av största vikt.

Datum för tidigare behandling i riksdagen: Afrikas horn behandlades senast vid EU-nämndens sammanträde den 19 maj 2023, inför möte i rådet för utrikes frågor den 22 maj 2023.